

5. МОЛОДА НАУКА

DOI: 10.35774/app2019.04.252
УДК 340.18

Владислав Коломієць,
здобувач кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Тернопільського національного
економічного університету

ПРАВОВІ ОСНОВИ, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ПРАВОПОРЯДКУ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

У наш час, коли з метою забезпечення законності й правопорядку перед Збройними силами України стоять такі основні виклики, як: анексія частини території України та ведення Росією збройної агресії в Донецькій та Луганській областях, що потребує належної протидії; введення в країні особливого періоду, який передбачає певний порядок дій Військової служби правопорядку та забезпечення військової дисципліни; збільшення кількості правопорушень у військовій сфері тощо.

Все це вимагає створення комплексної й ефективної системи забезпечення законності та правопорядку у Збройних силах України та інших військових формуваннях, основну роль в якій відіграє Військова служба правопорядку, тому актуальним є питання дослідження правових основ, основних завдань та принципів її діяльності.

Ключові слова: Військова служба правопорядку, Збройні сили України, нормативно-правове регулювання, принципи діяльності, завдання.

Бібл.: 14.

Кломиец В.

Правовые основы, задачи и принципы деятельности военной службы правопорядка в вооруженных силах Украины

В наше время, когда с целью обеспечения законности и правопорядка перед Вооруженными силами Украины стоят следующие основные вызовы, как: аннексия части территории Украины и ведения Россией вооруженной агрессии в Донецкой и Луганской областях, что требует должного противодействия; введение в стране особого периода, который предусматривает определенный порядок действий Военной службы правопорядка и обеспечения военной дисциплины; увеличение количества правонарушений в военной сфере и тому подобное.

Все это требует создания комплексной и эффективной системы обеспечения законности и правопорядка в Вооруженных силах Украины и других военных формированиях, основную роль в которой играет Военная служба правопорядка, поэтому актуален вопрос исследования правовых основ, основных задач и принципов ее деятельности.

Ключевые слова: Военная служба правопорядка, Вооруженные силы Украины, нормативно-правовое регулирование, принципы деятельности, задачи.

Kolomiets V.

Legal basis, tasks and principles of activity of the military office of law in the armed forces of Ukraine

Nowadays, in order to ensure law and order, the Armed Forces of Ukraine face such major challenges as: annexation of part of the territory of Ukraine and the conduct by Russia of armed aggression in Donetsk and Lugansk regions, which needs appropriate counteraction; the introduction in the country of a special period, which provides for a certain procedure of military service of law and order and ensuring military discipline; increasing the number of offenses in the military sphere and the like.

All this requires the creation of a comprehensive and effective system of law and order in the Armed Forces of Ukraine and other military formations, whose main role is played by the Military Law Enforcement Service.

A necessary step in strengthening military discipline is the creation of a unified system of military law enforcement and other bodies that provide support for military discipline and prevention of offenses based on developed institutions of legal responsibility.

Strengthening law and order and military discipline are recognized by the Military Doctrine of Ukraine as one of the main areas of formation and development of the Armed Forces of Ukraine. Of particular importance in view of the above is the effectiveness of the military service of law and order; the most important tasks of which are to ensure the rule of law and to strengthen the rule of law, law and order and military discipline, to ensure the basic rights of military personnel.

However, the difficulty in identifying law enforcement entities in the Armed Forces of Ukraine is created by the fact that their list is not legally defined. Therefore, the procedure for ensuring law and order in the Armed Forces of Ukraine and other military formations requires the presence of a coherent system of authorized entities, endowed with appropriate state governmental functions.

Keywords: Law Enforcement Service, Armed Forces of Ukraine, legal regulation, principles of activity, tasks.

Постановка проблеми. У сучасних умовах, коли на сході України відбувається протистояння збройній агресії Росії, та збільшилась кількість правопорушень у військовій сфері, насамперед необхідно забезпечити правопорядок у Збройних силах України (далі - ЗСУ). Це можливо досягнути тільки в результаті взаємодії різних органів. Проте основну роль у забезпеченні правопорядку в Збройних силах України відіграє Військова служба правопорядку. Однак ще не вирішено багато питань щодо визначення її завдань та функцій, а також взаємодії з іншими органами, які забезпечують законність та правопорядок у Збройних силах України. Відповідно це зумовлює актуальність теми наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні аспекти забезпечення правопорядку та законності у ЗСУ досліджували В. М. Богуцький, М. Я. Голомша, С. І. Дячук, М. І. Карпенко, В. П. Козачук, К. Є. Коломієць, М. М. Куцин, С. М. Мельник, О. М. Сарнавський, Г. П. Серeda, Б. М. Ринажевський та ін. Незважаючи на це, питання правових основ функціонування та діяльності Військової служби правопорядку в ЗСУ у науковій літературі досліджені недостатньо.

Метою статті є аналіз норм чинного законодавства України, що регламентує основи функціонування, визначає основні принципи діяльності та завдання Військової служби правопорядку в ЗСУ, виявлення прогалин та недоліків нормативного регулювання, формування науковообґрунтованих пропозицій та висновків у цій сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. Щодо тлумачення понять «законність» та «правопорядок» у науковій літературі ведеться дискусія. Так, на думку А. Ф. Крижанівського, правопорядок становить таке соціально-правове благо, яке інтегрує всі сторони і рівні правового регулювання суспільних відносин – у сфері приватного і публічного, матеріального і процесуального, міжнародного, інтеграційного і національного, також на рівні галузі, правового інституту і правової норми [1, с. 103]. Водночас він реалізує правових норм. Поняття законності переважно визначається, як точне, неухильне дотримання, виконання правових приписів всіма учасниками суспільних відносин [2, с. 68]. Також законність розглядається як існування належного та ефективного контролю за неухильним дотриманням приписів правових норм, виявлення правопорушень і притягнення винних у їх учиненні до юридичної відповідальності [3, с. 55].

Отже, на підставі вищезазначеного систему забезпечення законності й правопорядку у ЗСУ можна визначити, як сукупність засобів, що застосовуються уповноваженими суб'єктами з метою дотримання приписів законів та інших нормативно-правових актів у військовій сфері, а також з метою реалізації та захисту прав і законних інтересів осіб, що залучені до військової служби.

Військовий правопорядок – це закономірність розвитку Збройних сил, що досягається шляхом постійної діяльності органів та посадових осіб військового управління, а також спеціально створених структур – військової служби правопорядку, військово-слідчих органів, органів військової прокуратури, підрозділів юридичної служби. Військова служба – це спеціальний вид державної служби, в якій певний порядок та режим життя, побуту і діяльності особового складу регламентується положенням про проходження військової служби. Військовослужбовці мають спеціальний статус, а реалізація їхніх прав обумовлена правилами та певними обмеженнями. Необхідним етапом зміцнення військової дисципліни є створення єдиної системи військових правоохоронних і інших органів, які забезпечують підтримку військової дисципліни та профілактику правопорушень, що ґрунтуються на розвинених інститутах юридичної відповідальності [4, с. 209].

Військова служба правопорядку у Збройних силах України керується Конституцією України від 28 червня 1996 р. в редакції від 01.01.2020 р. [5], Законом України «Про Військову службу правопорядку в Збройних Силах України» від 7 березня 2002 р. № 3099-III, в редакції від 02.01.2020 р. [6], Законом України «Про Збройні Сили України» від 06.12.1991 р. № 1934-XI [7], Законом України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р. № 2469-VIII [8] та іншими виданими відповідно до них нормативно-правовими актами.

Межі між зонами діяльності органів управління та підрозділів Військової служби правопорядку у Збройних силах України та тимчасово окупованими територіями України визначаються відповідно до законів України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII та «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей» від 16 вересня 2014 р. № 1680-VII, а також постанов Верховної Ради України від 17 березня 2015 року № 252-VIII «Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування» та № 254-VIII «Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіям» тощо.

Згідно зі ст. 1 Закону «Про Військову службу правопорядку в Збройних Силах України»: «Військова служба правопорядку у Збройних силах України (далі – Служба правопорядку, ВСП) – спеціальне правоохоронне формування у складі Збройних сил України, призначене для забезпечення правопорядку і військової дисципліни серед військовослужбовців Збройних сил України у місцях дислокації військових частин, у військових навчальних закладах, установах та організаціях (далі – військові частини), військових містечках, на вулицях і в громадських місцях; для запобігання злочинам, іншим правопорушенням у Збройних силах України, їх припинення; для захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів військовослужбовців, військовозобов'язаних під час проходження ними зборів, працівників Збройних сил України, а також для захисту майна Збройних сил України від розкрадання та інших протиправних посягань, а так само для участі у протидії диверсійним проявам і терористичним актам на військових об'єктах» [6].

Отож, ВСП – спеціальне формування в у Збройних силах, що створене із метою забезпечення правопорядку, законності та військової дисципліни, що діє згідно з принципами поваги до особи, забезпечення конституційних прав та інтересів військовослужбовців, соціальної справедливості, єдиноначальності, гласності та взаємодії з громадськістю тощо.

Можна визначити такі завданнями Служби правопорядку:

- виявлення передумов, причин та обставин різних правопорушень, учинених на військових об'єктах і у військових частинах;
- розшук осіб, що самовільно залишили місця проходження військової служби;
- запобігання вчиненню, виявлення і припинення правопорушень у ЗСУ;
- участь у охороні військових об'єктів, забезпеченні громадського порядку, а також військової дисципліни у військових містечках, місцях дислокації та в громадських місцях;
- захист майна ЗСУ від розкрадання та іншого роду злочинних посягань;
- забезпечення безпеки дорожнього руху, при перевезенні військовослужбовців, інших осіб, вантажів військовими транспортними засобами;
- участь у гарнізонних заходах, у передбачених законом випадках виконання рішень про тримання військовослужбовців на гауптвахті [6];
- забезпечення виконання покарання щодо військовослужбовців, що були засуджені до тримання в дисциплінарному батальйоні;
- сприяння в межах своєї компетенції органам, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, суду, органам державної влади та місцевого самоврядування, органам військового управління, а також підприємствам, установам, організаціям у виконанні їхніх обов'язків, відповідно до законодавства;
- участь у протидії на військових об'єктах диверсійним та терористичним актам.

Окрім того, в разі прийняття рішення про введення в Україні або в окремих її областях режиму воєнного чи надзвичайного стану ВСП додатково додаються завдання щодо: участі в боротьбі із ворожими диверсійно-розвідувальними групами, що діють на території України; щодо організації збору, а також супроводження й охорони військово-полонених; забезпечення комендантської години у гарнізонах; охорони визначених військових об'єктів, а також військових містечок і їх населення, за необхідності сприяння евакуації його; відновлення та підтримання порядку і дисципліни у військових частинах; контролю за перевезенням вантажів та рухом транспортних засобів ЗСУ.

Чисельний склад підрозділів та органів управління ВСП, їх дислокація визначаються Міністром оборони України. Законом України визначено граничну чисельність військовослужбовців і працівників ВСП, і вона не може перевищувати 1,5 % загальної чисельності Збройних Сил України [6].

Згідно із Законом, ВСП складається з органів управління: Головного управління Служби правопорядку ЗСУ; Центрального управління Служби правопорядку по місту Києву і Київській області та територіальних управлінь Служби правопорядку; зональних відділів (відділень) Служби правопорядку; підрозділів Служби

правопорядку: охорони військових об'єктів; патрульно-постової служби; безпеки дорожнього руху; спеціального призначення; Навчального центру Служби правопорядку. Загальне керівництво Службою правопорядку провадять Міністр оборони України через начальника Генерального штабу – Головнокомандувача ЗСУ. Безпосереднє керівництво Службою правопорядку здійснює Головне управління Служби правопорядку ЗСУ [6].

До структури ВСП входять підрозділи запобігання та виявлення злочинів, інших правопорушень, охорони і патрульно-постової служби, а також спеціального призначення, проведення службових розслідувань, режимна служба військової інспекції, служба безпеки дорожнього руху. В окремих визначених законом випадках до виконання завдань ВСП можуть також тимчасово залучатися військовослужбовці інших військових частин ЗСУ. Під час виконання цих завдань на них також поширюються права, гарантії захисту, які передбачені для військовослужбовців ВСП. Керівництво під час виконання зазначених завдань покладається на посадову особу ВСП. Участь військовослужбовців ВСП та інших військових частин ЗСУ у здійсненні заходів правового режиму воєнного і надзвичайного стану регулюється відповідними законами та підзаконними нормативно-правовими актами.

Таким чином, ВСП виконує значний обсяг правоохоронної діяльності в сфері забезпечення законності й правопорядку в ЗСУ. У своїй діяльності вона співпрацює з юридичною службою Міністерства оборони України. Зокрема, остання сприяє юридичному забезпеченню діяльності ВСП, здійснює заходи, що спрямовані на підвищення рівня знань особового складу ВСП, аналізує матеріали, що надійшли від ВСП щодо порядку дотримання законності у ЗСУ тощо.

Розглядаючи повноваження та завдання Військової служби правопорядку у ЗСУ, вважаємо що потрібно з'ясувати поняття «правового статусу», без розуміння якого неможливо визначити основну роль та призначення ВСП. Елементами правового статусу ВСП є її завдання, функції, повноваження та юридична відповідальність. Правовий статус, основні принципи діяльності та завдання, Військової служби правопорядку у ЗСУ, права й обов'язки, заходи соціального та правового захисту, відповідність військовослужбовців визначені Законом України «Про Військову службу правопорядку у Збройних силах України» [6]. Отже, компетенція ВСП полягає у зміцненні законності, правопорядку і військової дисципліни в ЗСУ, у забезпеченні прав та законних інтересів військових.

Загальна компетенція Військової служби правопорядку в ЗСУ визначається основними завданнями та функціями ЗСУ у сфері оборони. Стаття 17 Конституції України проголошує, що захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки – це найважливіші функції держави, всього українського народу. Оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності й недоторканності покладаються на ЗСУ. Забезпечення безпеки і захист державного кордону України покладається на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначена законом [5].

ВСП у ЗСУ є головним елементом системи підтримання правопорядку і військової дисципліни. Функціонування Військової служби правопорядку у ЗСУ ґрунтується на принципах: верховенства права та законності; поваги до людини, її конституційних прав та свобод; дотримання конституційного обов'язку та військової присяги; гласності, за умов збереження державної і військової таємниці; поєднання єдиначальності та колегіального розроблення найбільш важливих питань; комплектування шляхом призову громадян на військову службу і прийняття на військову службу за контрактом; постійної бойової і мобілізаційної готовності; виховання військовослужбовців на патріотичних засадах та з дотриманням правил військової дисципліни.

З початком проведення АТО на території Донецької та Луганської областей основні зусилля діяльності ВСП, зокрема, були зосереджені на протидії диверсіям і терористичним актам на окремих важливих військових об'єктах. Для посилення охорони та оборони були відрядженні підрозділи спеціального призначення ВСП. Для надання допомоги командирам у підтриманні правопорядку та військової дисципліни серед військовослужбовців у зоні АТО в кожній частині працюють офіцери Служби правопорядку. На командних пунктах створено мобільні групи ВСП. Також, у районі проведення АТО створено підрозділи спеціального призначення ВСП (військові комендатури). На сьогодні в зоні АТО виконують завдання військові комендатури та зональні відділи в Донецькій та Луганській областях. Характерно, що такі військові комендатури створено не десь в тилу, на відділі від лінії безпосереднього зіткнення, а в тих містах та селах, де щодня відбуваються бойові зіткнення з незаконними збройними формуваннями, зокрема Попасна, і Щастя, Мар'їнка та інші населені пункти. На сьогодні практично сто відсотків особового складу Військової служби правопорядку, що знаходяться на вказаній території, брали участь у забезпеченні проведення заходів антитерористичної операції на сході України, а фактично – у війні з незаконними збройними формуваннями, які активно підтримує Російська Федерація [4, с. 211].

Окрім того, офіцери Служби правопорядку не тільки виконують завдання щодо забезпечення дисципліни серед військовослужбовців, а й сприяють притягненню винних за правопорушення до відповідальності. Зокрема, згідно з Постановою Артемівського міськрайонного суду Донецької області від 10.06.2019 № 82297904, «начальником відділення ВСП Донецького зонального відділу Військової служби правопорядку – військового коменданта військової комендатури м. Бахмут складено протокол про військово-адміністративне правопорушення ДНК/Б № 0008 про те, що 07 червня 2019 року близько 08.40 год. військовослужбовець військової служби за контрактом Черкаського зонального відділу Військової служби правопорядку старший солдат, будучи прикомандированим до відділення Військової служби правопорядку Донецького зонального відділу – військової комендатури м. Бахмут, і знаходячись в розташуванні відділення Військової служби правопорядку Донецького зонального – військової комендатури м. Бахмут Донецької області (в районі проведення операції об'єднаних сил на території Донецької та Луганської областей), виконував обов'язки військової служби в умовах особливого періоду в нетверезому стані. Своїми діями він вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 172-20 КУпАП... Вивчивши матеріали справи, враховуючи характер вчиненого правопорушення, особу порушника, дані про особу, ступінь його вини, майновий стан, суд дійшов висновку про необхідність накладення адміністративного стягнення у виді штрафу, а саме двохсот п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян» [9].

Висновки. Як бачимо, у військовій сфері створюються і діють спеціальні суб'єкти, які виконують функцію забезпечення законності та правопорядку в Україні. Зокрема, до них належать: Військова служба правопорядку у Збройних силах України, командирів військових частин, органи військової прокуратури, підрозділи юридичної служби Міністерства оборони України, органи Державного бюро розслідувань, органи військової контррозвідки Служби безпеки України. Проте, складності у визначенні суб'єктів забезпечення правопорядку в ЗСУ створює той факт, що їх перелік нормативно не визначений. Тому для забезпечення законності і правопорядку у Збройних Силах України та інших військових формуваннях потребує необхідна система уповноважених суб'єктів, наділених відповідними державно-владними функціями.

ВПС виконує великий обсяг правоохоронної діяльності у сфері забезпечення законності й правопорядку у ЗСУ. У своїй роботі вона взаємодіє з юридичною службою Міністерства оборони України. Передусім остання бере участь у юридичному забезпеченні діяльності Служби правопорядку, здійснює заходи, спрямовані на підвищення рівня правових знань особового складу Служби правопорядку, аналізує матеріали, які надійшли від Служби правопорядку, що характеризують стан дотримання законності у ЗСУ [10, с.151] тощо.

З огляду на вищенаведене доцільно ініціювати розробку законопроекту про систему органів забезпечення правопорядку в ЗСУ, у якому встановити їх перелік та визначити конкретні критерії розмежування їх функцій та завдань, розподілу повноважень у сфері забезпечення законності та правопорядку, враховуючи необхідність постійної модернізації та вдосконалення цієї системи в сучасних умовах. Окрім того, пропонується реформувати ВСП у військову поліцію, проте необхідно на законодавчому рівні визначити її функції та компетенцію.

Варто зазначити, що зміцнення правопорядку і військової дисципліни визнані Військовою доктриною України одним із основних напрямів формування та розвитку ЗСУ. Особливе значення з огляду на викладене набуває ефективність діяльності ВСП, найважливішими завданнями діяльності якої є забезпечення верховенства права і зміцнення законності, правопорядку та військової дисципліни у ЗСУ, забезпечення основних прав військовослужбовців.

Найважливішими завданнями ВСП є забезпечення воєнної безпеки, а для його реалізації необхідне відповідне укомплектування військових частин, належна підготовка особового складу ВСП, забезпечення військ бойовою технікою й іншими засобами для успішного виконання поставлених завдань, дотримання дисципліни, соціальний і правовий захист військовослужбовців ЗСУ та інших військових формувань.

З метою забезпечення правопорядку в зоні проведення АТО, необхідно на нормативному рівні затвердити положення, відповідно до яких до завдань підрозділів ВСП будуть віднесені: 1) допомога правоохоронним органам у попередженні та оперативному виявленні злочинів, інших правопорушень; 2) контроль за недопущенням втягнення у злочинну діяльність певних категорій осіб, особливо неповнолітніх; 3) створення перешкод зростання кримінального насильства та запобігання порушенням прав жителів населених пунктів, що належать до зони проведення АТО; 4) запобігання корупції та економічним злочинам; 5) протидія незаконному обігу вогнепальної зброї, боєприпасів і вибухових речовин; 6) запобігання та протидія незаконному обігу наркотичних засобів; 7) боротьба з сепаратизмом і тероризмом, активізація роботи з документування осіб причетних до незаконних озброєних формувань; 8) забезпечення безпеки дорожнього руху та контроль за перевезеннями військовослужбовців, полонених, евакуйованих осіб, вантажів на цій території.

Список використаних джерел

1. Крижанівський А. Ф. Аксиологія правопорядку. Актуальні проблеми держав і права : зб. наук. пр. / редкол. : С. В. Ківалов (голов. ред.) та ін. Одеса, 2008. Вип. 40. С. 101–106.
2. Теорія держави і права : навч. посібник / ред. В. В. Копейчикова. Київ, 2002. 368 с.
3. Зінченко В. М. Законність, права людини та правоохоронна діяльність. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 3. С. 55–58.
4. Ковалів М. В., Дроздова І. В. Діяльність Військової служби правопорядку в Збройних Силах України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. Вип. № 2. С. 208–216.
5. Конституція України від 28.06.1996 р. в ред. від 01.01.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 02.12 2019).
6. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 07.03.2002 р. № 3099-III. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14/conv> (дата звернення: 03.12 2019).
7. Про Збройні Сили України: Закон України від 06.12.1991р. №1934-XI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12> (дата звернення: 02.12 2019).
8. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018р. № 2469-VIII . URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355> (дата звернення: 04.12 2019).
9. Постанова Артемівського міськрайонного суду Донецької області про адміністративне правопорушення від 10 червня 2019 року. URL : <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/82297904/> (дата звернення: 03.12 2019).
10. Фівкін П. М. Місце юридичної служби Міністерства оборони України в системі забезпечення законності та правопорядку в Збройних Силах України. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2019. № 26. С. 151–155.
11. Ярмиш Н. Зміст терміну «органи правопорядку», використаного у статті 131-1 Конституції України. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2016. № 4 (46). С. 79–84.
12. Мороз Ю. Зміст і обсяг поняття «орган правопорядку». *Національний юридический журнал: теорія і практика*. 2017. № 7. С. 26–30.
13. Коломієць К. Є. Юридична служба Збройних Сил України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Юридична наука*. 2013. № 6. С. 97–101.
14. Ринажевський Б. М. Компетенція та повноваження Військової служби правопорядку (служби правопорядку) у Збройних Силах України. *Право і безпека*. 2010. №. 1. С. 15–21.

References

1. Kryzhanivskiy, A. F. (2008). *Aksiologhiia pravoporiadku. Aktualni problemy derzhav i prava [Axiology of law and order. Actual problems of states and law]: Zb. nauk. pr. / Redkol.: S. V. Kivalov (holov. red.) ta in. Odesa, 40, 101–106 [in Ukrainian]*.
2. *Teoriia derzhavy i prava [Theory of State and Law]: navchalnyi posibnyk (2002) / red. V.V. Kopieichykova. Kyiv [in Ukrainian]*.
3. Zinchenko, V. M. (2011). Zakonnist, prava liudyny ta pravookhoronna diialnist [Legality, human rights and law enforcement]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Journal of the Kyiv University of Law*, 3, 55–58 [in Ukrainian].
4. Kovaliv, M. V., Drozdova, I. V. (2016). Diialnist Viiskovoi sluzhby pravoporiadku v Zbroinykh Sylakh Ukrainy [Activities of the Military Law Enforcement Service in the Armed Forces of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav – Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs*, 2, 208–216 [in Ukrainian].
5. *Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine] vid 28.06.1996 r. v red. vid 01.01.2020. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian]*.
6. *Pro Viiskovu sluzhbu pravoporiadku u Zbroinykh Sylakh Ukrainy [On the Military Law Enforcement Service in the Armed Forces of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 07.03.2002 r. № 3099-III. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14/conv> [in Ukrainian]*.
7. *Pro Zbroini Syly Ukrainy: Zakon Ukrainy [About the Armed Forces of Ukraine] vid 06.12.1991r. №1934-XI. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12> [in Ukrainian]*.
8. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [About National Security of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 21.06.2018r. № 2469-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355> [in Ukrainian].

9. Postanova Artemivskoho miskraionnoho sudu Donetskoi oblasti pro administratyvne pravoporushennia vid 10 chervnia 2019 roku [The resolution of the Artemivsk district court of Donetsk region on administrative offense of June 10, 2019]. Retrieved from <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/82297904/> [in Ukrainian].
10. Fivkin, P. M. (2019). Mistse yurydychnoi sluzhby Ministerstva oborony Ukrainy v systemi zabezpechennia zakonnosti ta pravoporiadku v Zbroinykh Sylakh Ukrainy [The place of legal service of the Ministry of Defense of Ukraine in the system of ensuring law and order in the Armed Forces of Ukraine]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V.N. Karazina – Bulletin of V. Karazin Kharkiv National University*, 26, 151–155 [in Ukrainian].
11. Yarmysh, N. (2016). Zmist terminu «orhany pravoporiadku», vykorystanoho u statti 131-1 Konstytutsii Ukrainy [The meaning of the term «law enforcement agencies» used in Article 131-1 of the Constitution of Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy – National Academy of Public Prosecutor's Office of Ukraine*, 4 (46), 79–84 [in Ukrainian].
12. Moroz, Yu. (2017). Zmist i obsiah poniattia «orhan pravoporiadku» [the content and scope of the concept of «law and order»]. *Natsionalnyi yurydycheskyi zhurnal: teoriya y praktyka - National Law Journal: Theory and Practice*, 7, 26–30 [in Ukrainian].
13. Kolomiets, K. Ye. (2013). Yurydychna sluzhba Zbroinykh Syl Ukrainy: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Legal Service of the Armed Forces of Ukraine: Current State and Prospects for Development]. *Yurydychna nauka – Legal Science*, 6, 97–101 [in Ukrainian].
14. Rynazhevskiy, B. M. (2010). Kompetentsiia ta povnovazhennia Viiskovoi sluzhby pravoporiadku (sluzhby pravoporiadku) u Zbroinykh Sylakh Ukrainy [Competence and powers of the Military Law Enforcement Service (Law Enforcement Service) in the Armed Forces of Ukraine]. *Pravo i bezpeka – Law and security*, 1, 15–21 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.11.2019.